

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	денна заочна	Навчальний рік/семестр	2023-2024 I
----------------------	----------	----------------	-----------------	------------------------	----------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Сучасна угорська мова з практикумом
Кафедра	Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти
Освітня програма	012 дошкільна освіта
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 4 Лекції: 18 Практичні (семінарські) заняття: 30 Лабораторні заняття: 0 Самостійна робота: 72
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Чопак Єва Василівна csopak.eva@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	-
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	<p>Мета: формувати в студентів комунікативну компетентність, усвідомлення ними системності угорської мови, розкриття особливостей її функціонування як державної та як засобу спілкування і пізнання; ознайомити студентів з угорською мовою як наукою, з'ясувати предмет, завдання, значення і систему термінів цієї науки, розкрити особливі риси угорської мови на фонетичному, лексичному, граматичному рівнях; допомогти студентові засвоїти систему мовних одиниць сучасної угорської літературної мови, навчити їх виявляти типи звукових змін у мовленнєвому потоці та з'ясовувати способи і засоби передавання звукового мовлення на письмі, з'ясувати взаємодію між окремими структурними мовними явищами, зрозуміти загально внутрішні і часткові закони мови.</p> <p>У сучасну угорську мову покликаний закріпити та вдосконалити вже набуті знання про мову у наших майбутніх учителів. Надає повну картину:</p> <ul style="list-style-type: none"> • з фонології угорської мови; • лексика і семантика угорської мови; • про словниковий склад угорської мови; • про будову угорської мови;

- про синтаксис угорської мови;
- з текстологічної теорії угорської мови.

Завдання:

- Подальший розвиток наявних знань учнів про рідну мову шляхом усвідомлення граматичних знань та засвоєння теоретичних основ граматики угорської мови.
- Дати загальне уявлення про граматичну систему угорської мови, граматичні категорії та коло граматичних понять. Ознайомити студентів з граматичним аналізом, граматичними процесами та ефектами.
- Навчити студентів ознайомлюватися з граматиною, знанням спеціальної літератури, правильному вживанню угорської мови.

Компетентності:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психологічних педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання

ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами

ПР-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-07 Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-11 Бути знайомим з ознаками боулінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-14 Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

ПР-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-16 Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-22 Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

Основна тематика дисципліни:

Змістовий модуль 1

Вступ. Фонетика і фонологія. Орфоєпія української мови. Графіка. Орфографія.

1. Фонетика. Предмет і завдання фонетики. Звукова характеристика угорської мови.
2. Фонологічна система сучасної угорської мови.
3. Чергування голосних та приголосних звуків.

4. Орфоепія.
5. Графіка та орфографія

Змістовий модуль 2

**Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія.
Морфеміка і словотвір.**

1. Предмет і завдання лексикології угорської мови. Слово як основна лексична одиниця мови
2. Синоніми. Антоніми. Омоніми. Пароніми.
3. Лексика угорської мови з погляду походження.
4. Лексика угорської мови з експресивно-стилістичного погляду та з погляду функціонування
5. Лексикографія.
6. Фразеологія угорської мови.

Змістовий модуль 3

**Грамати́ка, морфологія (вступ). Частини мови:
іменник, прикметник, числівник, займенник, дієслово,
прислівник, службові частини мови, вигук.
Звуконаслідувальні слова.**

1. Грамати́ка як наука. Морфеміка.
2. Словотвір як розділ мовознавства.
3. Морфологія. Іменник. Граматичні категорії іменника.
4. Прикметник як частина мови.
5. Числівник як частина мови.
6. Займенник як частина мови.
7. Дієслово як частина мови. Категорія виду дієслова. Категорія часу дієслова. Категорія способу дієслова
8. Дієприкметник. Дієслівні форми на - но, -то. Дієприслівник.
9. Прислівник.
10. Службові частини мови. Прийменник . Сполучник. Ча́стка. Вигук

Змістовий модуль 4

Синтаксис

1. Предмет синтаксису. Одиниці синтаксису угорської мови. Словосполучення як синтаксична одиниця.
2. Поняття про речення. Головні члени речення
3. Другорядні члени речення.
4. Односкладні речення.
5. Неповне речення. Загальна характеристика простого ускладненого речення. Однорідні члени речення
6. Відокремлені члени речення. Відокремлення узгоджених і неузгоджених означень. Відокремлення прикладок.
7. Відокремлені члени речення. Відокремлення додатків. Відокремлення обставин. Відокремлені уточнювальні члени речення.
8. Типи складного речення. Складносурядні речення.
9. Багатокомпонентні складні речення. Різновиди складних речень, в яких комбінуються сполучниковий і безсполучниковий зв'язки.

Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	Критерії та засоби оцінювання: Окремі змістові модулі завершуються закритими роботами, середнє значення яких є результатом семестру. Кожна робота оцінюється в 100 балів, а середнє значення робіт дає результат.
Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	Форма перевірки знань: <ul style="list-style-type: none">• модульні роботи• завдання, що виконуються на практичних заняттях• іспит
Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none">1. A. Jászó Anna szerk.: A magyar nyelv könyve. Budapest: Trezor Könyvkiadó, 1995.2. Csernicskó István – Hires Kornélia: Hangtan jegyzet. PoliPrint Kft. – KMF, Ungvár-Beregszász, 2008.3. Csernicskó István – Karmacsi Zoltán: Szófajtan és morfológia. Jegyzet. PoliPrint Kft. – KMF, Ungvár-Beregszász, 2008.4. Kassai Ilona: Fonetika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1998.5. Keszler Borbála szerk.: Magyar grammatika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.6. Kótyuk István: Mondattani elemzések. Segédkönyv a magyar nyelvtan tanulmányozásához. PoliPrint Kft. – KMF, Ungvár-Beregszász, 2007.7. Rácz Endre szerk.: A mai magyar nyelv. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1968. <p><i>Додаткова література:</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Bolla Kálmán: Magyar fonetikai atlasz. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.2. Crystal, David: A nyelv enciklopédiája. Budapest: Osiris Kiadó.3. Csernicskó István: Rövid fogalomtár a hangtan tanulmányozásához. Beregszász: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2005.4. Csernicskó István: Szemináriumi és gyakorlati témák, feladatok hangtanból. Beregszász: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2005.5. Durand, Jacques – Siptár Péter: Bevezetés a fonológiába. Budapest: Osiris, 1997.6. É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter 1998. Új magyar nyelvtan. Budapest: Osiris.7. Elekfi László 1992. A hangkapcsolódások fonetikai és fonológiai szabályai. Budapest: MTA Nyelvtudományi Intézet.8. Gósy Mária 1989. Beszédészlelés. Budapest: MTA Nyelvtudományi Intézet.9. Gósy Mária 1997. A beszédhangok. In: Pannon Enciklopédia. Magyar nyelv és irodalom, 86–87. Budapest: Dunakanyar 2000 Kiadó.10. Jakobson, R. – Halle, M. 1972. Fonológia és fonetika. In: R. Jakobson, Hang – Jel – Vers. Budapest: Gondolat.11. Kiefer Ferenc szerk. 1994. Strukturális magyar nyelvtan 2. Fonológia. Budapest: Akadémiai Kiadó.

	<ol style="list-style-type: none">12. Kiefer Ferenc szerk.: A magyar nyelv kézikönyve. Budapest: Akadémiai Kiadó.13. Kiefer Ferenc szerk.: Magyar nyelv. Budapest: Akadémiai Kiadó.14. Kontra Miklós – Ringen, Catherine O. – Stemberger, Joseph P. 1989. Kontextushatások a magyar magánhangzóharmóniában. Nyelvtudományi Közlemények 90: 128–142.15. Laziczius Gyula 1979. Fonetika. Budapest: Tankönyvkiadó (3. kiadás).16. Papp István: Leíró magyar hangtan. Budapest.17. Rácz Endre szerk.: A mai magyar nyelv. Budapest: Tankönyvkiadó.18. Tompa József szerk.: A mai magyar nyelv rendszere I–II. Budapest: Akadémiai Kiadó.19. Tompa József szerk.: A mai magyar nyelv rendszere I–II. Budapest: Akadémiai Kiadó.20. Rácz Endre szerk.: A mai magyar nyelv. Budapest: Tankönyvkiadó.21. Kiefer Ferenc szerk.: A magyar nyelv kézikönyve. Budapest: Akadémiai Kiadó.22. Kiefer Ferenc szerk.: Magyar nyelv. Budapest: Akadémiai Kiadó.23. Crystal, David: A nyelv enciklopédiája. Budapest: Osiris Kiadó. Kiefer Ferenc szerk.: Strukturális magyar nyelvtan. Morfológia. Budapest: Akadémiai Kiadó
--	--